

WPŁYW ŚRODOWISKA RODZINNEGO NA INICJACJĘ CZYTELNICZĄ DZIECKA

Autor: Agnieszka Kowalska

Środowisko rodzinne odgrywa niezwykle istotną rolę w rozwoju pierwszych zainteresowań czytelniczych dziecka w procesie jego systematycznego kształcenia i wychowania.

W proces inicjacji czytelniczej powinni, więc wprowadzić dziecko jego rodzice, którzy mają za zadanie stworzyć mu sprzyjające warunki stymulujące w nim zapał i miłość do książek, oraz spowodować, aby czytanie stało się pasją.

Dom rodzinny w początkowym okresie kształtowania się postaw i gustów czytelniczych u dziecka jest jedynym i najważniejszym wzorem zachowań dotyczących książki i czytania,

W dobie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego, charakteryzującego się wzmożonym napływem coraz większej ilości informacji i rozwojem wiedzy, należy wyposażyć jak najwcześniej dziecko w predyspozycje związane z pisaniem i czytaniem ze zrozumieniem, które przyczynią się do efektywniejszego zdobywania umiejętności szkolnych.

Potrzeba kontaktu z książką nie powstaje samorzutnie, lecz w momencie, gdy dziecko się z nią zetknie. Nie będzie odczuwało braku książki, jeśli nie będzie miało z nią kontaktu.

Od wręczenia dziecku książki do poznania jej właściwej funkcji prowadzi długa droga, na której zasadniczą rolę odgrywają dorośli pośrednicy, na których spoczywa odpowiedzialność wyrobienia właściwego stosunku do książki, kształtowanie nawyku czytania w atmosferze przyjaźni z lekturą, dobre opanowanie techniki czytania ze zrozumieniem oraz przyzwyczajanie do samodzielnego wybierania książki i posiadania własnego księgozbioru.

Wspólne głośne czytanie dziecku niesie za sobą wiele korzyści dla jego rozwoju intelektualnego i emocjonalnego. Codzienne czytanie rozwija język, wzbogaca słownictwo, uczy umiejętności mówienia i słuchania, doskonali pamięć, jest drogą do wiedzy i wykształcenia. Książka daje możliwości przeżywania radości, zachwytu, fascynacji, lęku i rozczarowania. Przeżywając te emocje dziecko uczy się je nazywać i radzić sobie z nimi, uczy się rozróżniać dobro od zła, a także obserwuje konsekwencje dobrych i złych czynów.

Środowisko rodzinne, powinno, więc być dla dziecka drogowskazem, który wskaże kierunek, będzie inspirował i stymulował dziecko do samodzielnego obcowania z literaturą, a przede wszystkim zaszczepi w dziecku potrzebę i chęć sięgania po lekturę, sprawi, że książka stanie się dla dziecka atrakcyjnym źródłem wiedzy, ciekawą formą zdobywania informacji oraz rozwijania zainteresowań i zamiłowań własnych.

Motywowanie dziecka do systematycznego sięgania po lekturę związane jest w początkowej fazie inicjacji literackiej z zachętą ze strony rodziców, a przede wszystkim z odpowiednim sposobem oraz częstotliwością, w jaki zaznajomią oni dziecko z książką.

Im wcześniej dziecko zostanie przysposobione przez rodziców do sięgania po lekturę oraz obcowanie z nią nabierze cech regularności i stanie się dla dziecka atrakcyjne, tym łatwiej będzie ono podejmowało w przyszłości indywidualne próby kontaktów z książką.

Właściwe poglądy rodziców oraz pozytywny stosunek do książki i czytania wyniesiony z domu rodzinnego odgrywają dużą rolę, bowiem praktyka codziennego głośnego czytania dziecku jest najlepszą podwaliną pod jego przyszłe sukcesy w nauce czytania i pisania.

Środowisko rodzinne może przyczynić się do tego, że książka stanie się dla dziecka codzienną, interesującą formą spędzania czasu wolnego, a zarazem pasjonująca przygodą.

Ze wspólnego głośnego czytania płynie wiele obopólnych korzyści, bowiem dziecko przy rodzicu czuje się kochane i mądrzejsze, wzrasta w nim samo uznanie, skoro dorosły poświęca mu czas, czuje się ważne. Wspólne czytanie w atmosferze miłości buduje u dziecka trwałe skojarzenie czytania z poczuciem bezpieczeństwa, przyjemności i więzi.

Głośne czytanie stwarza natomiast rodzicom możliwość rozmowy z dzieckiem i wzajemne poznawanie się. Czas poświęcany na głośne czytanie najmłodszym jest równie ważny jak częstotliwość wspólnego sięgania po książkę. Wspólne czytanie książek pogłębia więź emocjonalną między dzieckiem a osobą czytającą.

W dobie współczesnej cywilizacji książka posiada wielu konkurentów, którymi są między innymi: komputer i telewizja, dlatego ważnym aspektem wychowawczym rodziny jest to, aby dzieci umiejętnie korzystały z nowoczesnych zdobyczy, a jednocześnie odczuwały potrzebę kontaktu z książką.

Powinno się, zatem uświadamiać rodzicom jak ważne staje się od najmłodszych lat wykształcenie u dziecka nawyku obcowania z lekturą, który jest procesem długotrwałym, kształtowanym pod wpływem takich czynników jak: środowisko, dostępność książki, jej rodzaj i atrakcyjność oraz klimat spotkania z literaturą.

Młodzi odbiorcy literatury, choć nie potrafią jeszcze sprawnie posługiwać się techniką w zakresie czytania to chętnie sięgają po lekturę z uwagi na interesującą formę zewnętrzną, możliwość obejrzenia barwnych ilustracji, bądź w poszukiwaniu ulubionego bohatera książkowego. Jednak, aby lektura dostarczyła im pełnej satysfakcji czytelniczej niezbędna wydają się pomoc pośrednika w odbiorze tekstów literackich w początkowej fazie inicjacji czytelniczej.

Rodzice podczas wyboru lektury dla dziecka powinni zwrócić szczególną uwagę na kilka aspektów, którymi powinna cechować się książka.

Istotnym elementem, który musi posiadać lektura jest niesienie wiedzy i rozrywki oraz wyrabianie smaku i poczucia humoru.

Należy zwrócić także uwagę podczas pierwszych wyborów czytelniczych na książki promujące wzorce właściwych postaw i zachowań, unikające stereotypów związanych z płcią, kulturowych, rasowych czy narodowościowych.

Zasadniczą kwestią wydaje się także być czytanie książek rozwijających wrażliwość estetyczną oraz kształtowanie postaw optymizmu i wiary w siebie.

Rodzice powinni na bieżąco interesować się literaturą dla dzieci, dowiadywać się w księgarni lub bibliotece, jakie książki są obecnie najbardziej popularne na rynku wydawniczym. Mogą również zasięgnąć opinii innych rodziców, znajomych czy nauczycieli na temat tego jakie pozycje literackie są godne polecenia.

BIBLIOGRAFIA

1. J. Papuzińska: Czytania domowe. Warszawa 1984
  2. J. Papuzińska: Inicjacje literackie: problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką. Warszawa 1981
  3. A. Baluch: Książka jest światem- o literaturze dla dzieci małych oraz dla dzieci starszych i nastolatków. Kraków 2005
  4. Z. Adamczykowa: Literatura dziecięca- funkcje, kategorie, gatunki. Warszawa 2005
-